

Обобщение

Това знаем в началото:	Трябва да поправим, да уточним, че:	Можем да добавим/обобщим
1. Какво означава някой да е свободен?		
<p>Да има повече <u>права</u> и <u>задължения</u> (да <u>правя</u> различни неща - каквото <u>иска</u>, да <u>изразява</u> <u>какво мисли</u> (право на собствено мнение) да можеш да се <u>движиш</u> свободно.</p> <p>Да е независим (да не бъде под чужда власт) и да има правила, които да спазва.</p> <p>Да има права в държавата, в която живее,</p>		
2. Какво означава някой да е отговорен?		
<p>Някой да е отговорен означава: че този човек прави <u>разумни решения</u>, спазва правила и <u>може да се грижи</u> за всичко.</p>		

<p>да има дадена задача/ нещо, което да му е поверено и той трябва да внимава с него/ нея. Ако се провали, значи не е бил отговорен и трябва <u>да си понесе</u> <u>последствията</u>.</p> <p>да <u>поеме</u> задължение, да има <u>ангажимент</u>, да <u>изпълняваш</u> ангажиментите си, да си свършва всичките задължения, да спазва това, което е казал, <u>прави каквото трябва</u>, но все пак намира време за свобода.</p> <p>да поема ангажименти за <u>интересите на дадена общност</u>.</p> <p>Да казва нещата вярно, да си държи на думата, да спазва законите.</p>		
<h3>3. Правилата ...</h3>		
<p style="text-align: center;">Правилата помагат когато:...</p> <p>..са <u>измислени</u> за доброто на гражданите, се <u>използват</u> за добри цели/е нужно да има ред. Не знаем какво да правим, цари пълен хаос, помагат за реда</p> <p><u>Трябва да направиш</u> нещо важно, но не искаш или те мързи, <u>Правиш нещо грешно</u>. Някой направи нещо лошо и</p>		

правилата са срещу него, има нередност.

Когато някой трябва да бъде ограничен или когато има неща, които трябва да бъдат забранени, за да другите да знаят и да се ограничат от тях, трябва да се въдвори ред.

Трябва да се вземат решения, да се спазва ред и хората да са свободни.

Трябва да изпълняваш/да бъде изграден контрол над група от хора.

... но могат да пречат, ако

са лоши - измислени за лошото на гражданите (интересите на група от хора е всъщност срещу тези правила).

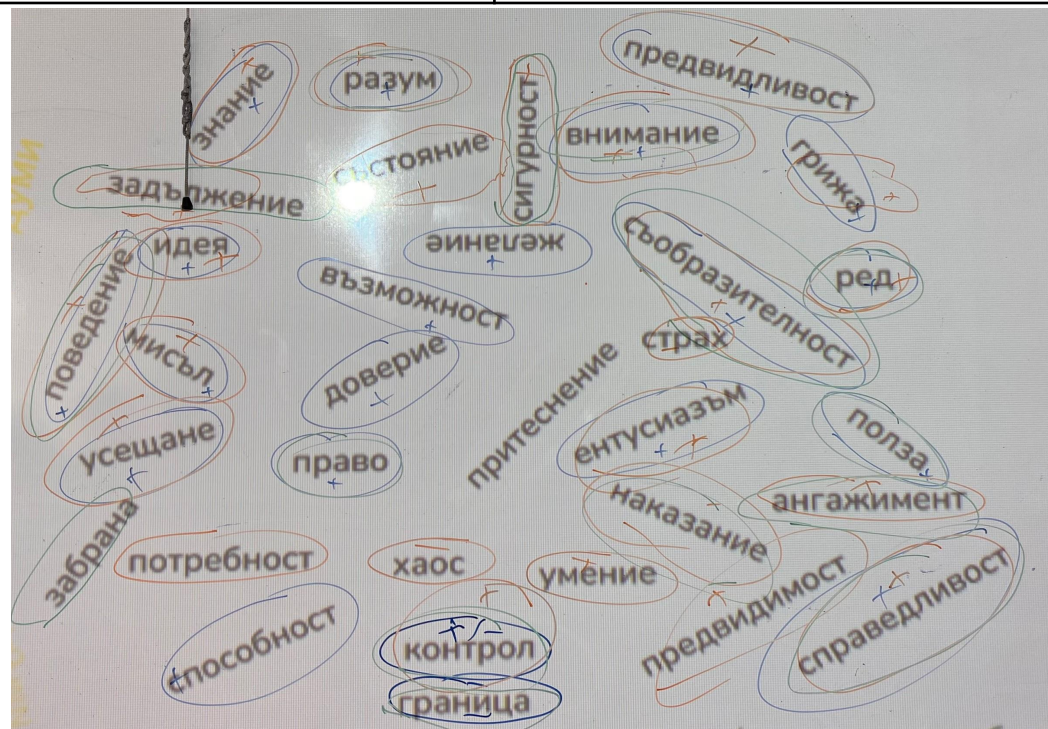
Не са измислени/формулирани правилно, те са грешни/неправилни, ненужни (има много от тях) и предизвикват затруднение в

дадена среда или се използват злонамерено.

Не ги спазваш, има нещо, което искаме да правим и правилата не ни позволяват. Трябва да направиш нещо, но то не е важно, и имаш други неща за правене, а те са по-важни, но все пак трябва да ги направиш "по-късно".

Някой направи нещо добро, но законът е срещу него.

Разпознати връзки

4. Какво означава някой да е виновен?

--	--	--

5. Какво представлява наказанието?

--	--	--

6. Защо (с каква цел) се налага наказание?

--	--	--

7. Какво представлява спорът?

Спорът е момент, при който двама или повече човека имат различно мнение за нещо и го защитават, опитват се да убедят събеседниците си, че са прави.
Карат се по дадена тема.

--	--

8. Какво е необходимо, за да бъде разрешен един спор?

Предлага се решение, на което всички са съгласни - с

--	--

компромис и споразумение.		
9. Какво е съд и защо хората отиват в съда?		
<p>Съдът е място,където се решават спорове съобразно закона. Хората отиват там, защото искат съдията да им помогне да разрешат спора, за да защитят собствените мнения.</p> <p>Когато не се спазват поставените от закона граници, за да получат справедливост.</p>		
10. Какво прави адвокатът?		
<p>Защитава даден човек в съда – този, който му дава пари, обвиняемия, съдения. Той може да замести човека в съда с негово разрешение, търси улики и казва своята гледна точка на съдията.</p>		

11. Какво прави прокурорът?

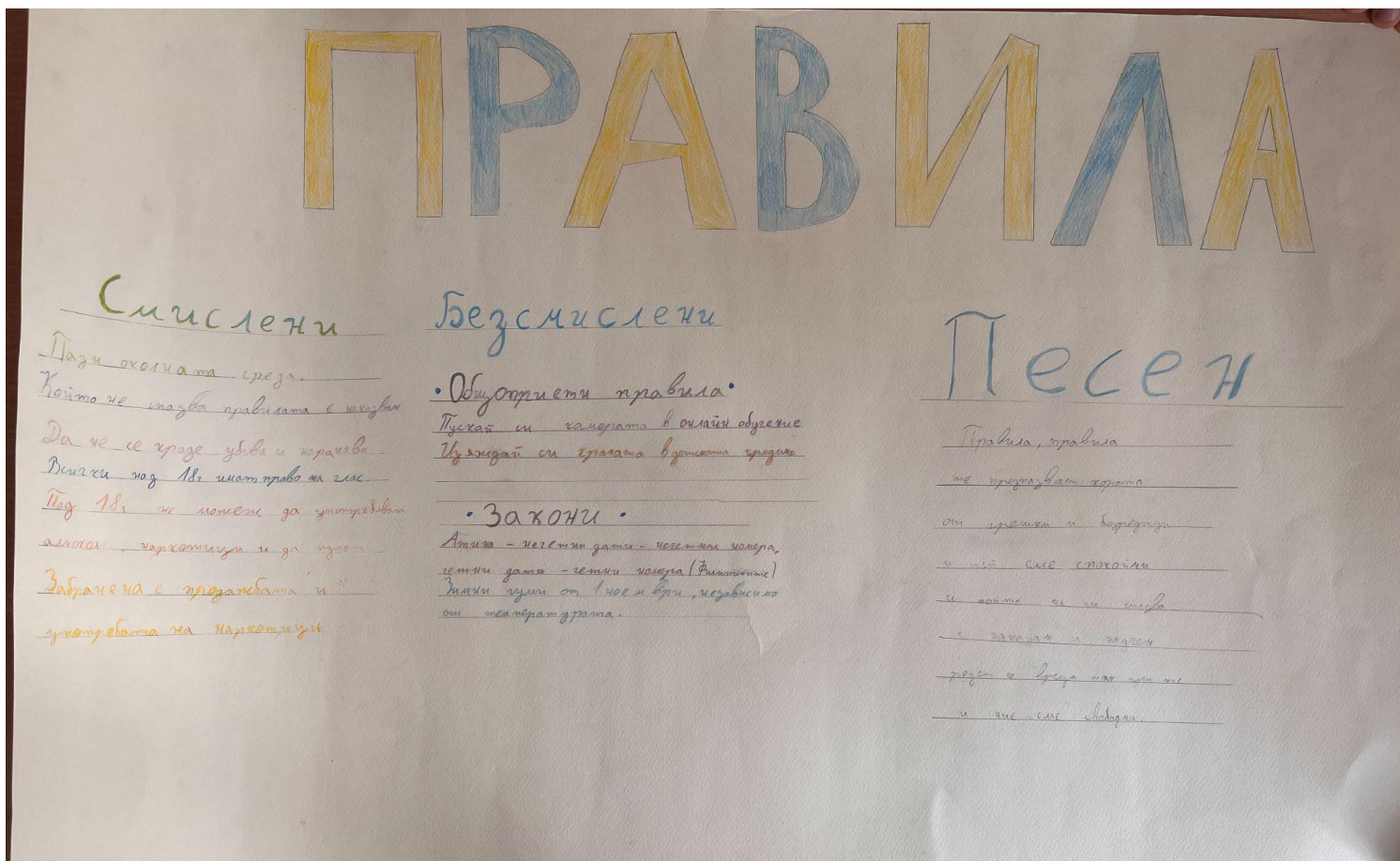
12. Какво прави съдията?

Съдията изслушва адвокатите и ако е убеден от тях, събира и анализира казаните от тях доказателства и решава спора според правилата с помощта на законите. Взема крайното решение в съда - решава кой е прав (постъпил е правилно) и кой не. Раздава справедливост.

Експерименти

Правила

Наблюдения

Коментари:

От представянето разбирам правилата като средство за определяне на граница, преминаването на която носи риск за причиняване на вреда.

Спазването на правилата осигурява спокойствие и ред, когато са смислени (ценността, която защитават е осмислена от тези, за които са предназначени правилата).

Редът осигурява свободата ни.

Правилата са писани (закони) и неписани (морал, общоприети¹ в общността правила за взаимодействие).

Въпроси:

Как да осигурим смислени правила?

Как да живеем според очакваното, ако има безсмислени правила?

---

¹ Общоприето следва да се разбира като разпознато за важно от мнозинството в определена общност. Средата определя правилата.

Отговорност

Наблюдения

ОТГОВОРНОСТ

1. Какво е отговорност?

Отговорността е изпълнението на задължения или грижа при вземане на решения, дълго за поет ангажимент, за изпълнение на задължение. Отговорността е и фактът да носиш отговорност за някого или нещо.

Отговорност, се използва и за обозначаване на задължението за отговор на даден факт.

Произходът от латинското *responsit*, от глагола *respondere*, който от своя страна се образува с префикса *re-*, който се отнася до идеята за повторение, за връщане назад, и за глагола *pondeo*, което означава „да обещавам“, „да се обвързвам“ или „ангажирам“.

Отговорност се смята за качество и стойност на човешкото същество. Това е положителна характеристика на хората, които умеят да се ангажират и да действат правилно. В много случаи отговорността се носи от дължакост, роля или обстоятелство, като работа или родителство.

В едно общество се очаква хората да действат отговорно, упражнявайки правата си и изпълнявайки задълженията си като граждани.

В много случаи отговорността се дължи на етични и морални въпроси.

2. Символи на отговорността

Responsibility

Responsibility

Responsibility

Blame   **Responsibility**

3. Въпроси

Добродетел ли е отговорността?
Защо трябва да сме отговорни?
Кога разбираме, че някой е отговорен?
Хубаво ли е да имаме отговорни приятели?
Може ли отговорността да вреди?

Коментари:

От представянето разбирам, че отговорността е **ангажимент** да постигна нещо добро.

Отговорността предполага да върша много неща, за да осигуря **полезен резултат**.

Понякога тежестта на отговорността изкушава да я избягваме - да я

прехвърлим другиму или да търсим оправдание, ако не постигнем очакваното.

Въпросите помагат за осмисляне на отговорността. Отговорността почива на знанието. Когато разбираме, че нещо е важно, правилният въпрос към нас самите или към някой запознат с темата ни осигурява нужното знание.

Когато знаем какво искаме и как да го постигнем, колкото и да е тежка, отговорността е поносима.

Въпрос:

Какво определя тежестта на отговорността...

- а) ..... когато към нас има определени очаквания?
- б) ..... когато сме допуснали грешка?

Свобода

Наблюдения

С В О Б О Д А

Свобода на мнението
Свобода на мнението означава да можеш да изразяваш какви мисли за нещо и никой да не те унижава за това.

Свободата на изразяване
Свободата на изразяване се берка с това да имаш мнението. И вие имате много общи елементи. Но свободата на изразяване трябва да се използва отговорно.

Свобода на избора
Свободата на избора ти дава възможност да избереш кой да работиш в държавата, да посещаваш хора в предважната и др.

Свобода на демонстрация
Свободата на демонстрацията ти дава право да протестираш.

Равнопоставеност
Свободата от страха, съмнението и притесненията.

Свобода на сърцанване
Свободата на сърцанване е възможност да създаваш тръни, ставаш цел и некало. Мотивация.

Свобода на движение
Свободата на движение дава възможност на всеки човек да се обича на всякакви територии.

Свобода на поклонение
Свободата на поклонение е свободата да изразяваш каквато религия, аскация.

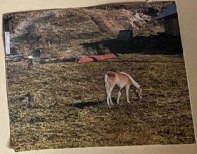

Образователна свобода
Образователната свобода ти дава възможност да получаваш образование.

Академична свобода
Дава възможност да се дискутира по религиозни теми.

Политическа свобода
Свободата да можеш да направим нещо са.

Отрицателна свобода
Свободата от насилие на други хора.

Свобода на идентификация
Свободата да обичаш другите хора, каквито и да са теб от друго лице.

Коментари:

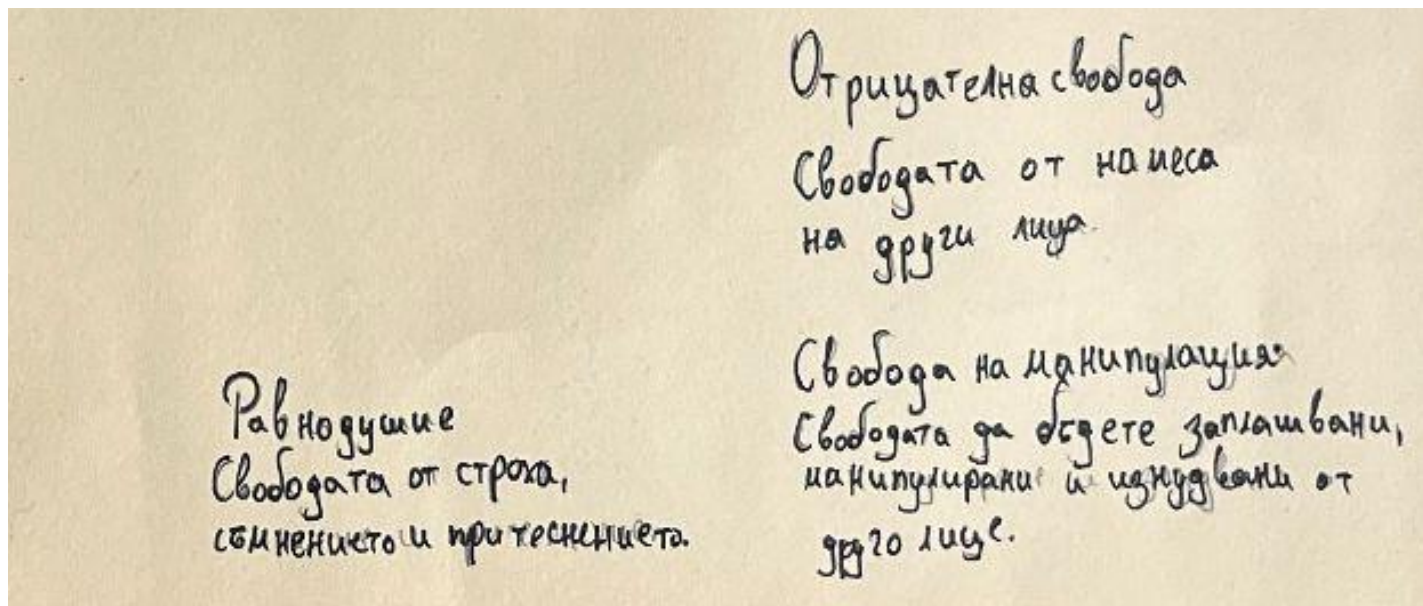
От представянето разбирам, че свободата е призната ми възможност да правя това, което желая.

Свободата има множество проявления.

От мен зависи дали ще се ограничи в предоставената ми клетка или ще скъсам оковите и ще потърся своя път дори и когато на пръв поглед изглежда невъзможно ... да полетя.

Свободен съм, когато мога да правя нещата сам (да се грижа за себе си като си осигуря храна по примера на кончето).

Свободен съм, когато важното за мен е зачетено от другите.

Следва да уточня, че признатата свобода касае общоприети ценности - нещо, което е важно за всеки в общността.

Информираното мнение е условие, за да изградим вярна представа за света около нас. Лично аз разбирам манипулацията като средство за постигане на

резултат, желан от манипулацията. Затова и манипулацията засяга "свободата" ни на мнение - припознаваме чуждото виждане по определен въпрос.

Заплашването и изнудването са насилствено въздействие, насочено към постигане на желан от извършителя резултат без да го интересува какво иска заплашваният/изнудваният. Това въздействие ни лишава от възможността да определим дали и какво да правим, а ни налага да изпълним чужда воля. Следователно нарушава свободата ни на избор. Когато желаното причинява вреда за мен или другото, това е престъпление.

Теми за размисъл:

Продължи изречението Свободата е ценност, когато ...

а) мога да правя това, което искам

б) мога да получа това, което посреща моя основна нужда (потребност)

в) .....

Кой определя какво е полезно?

Каква е разликата между заплахата и произтичащото от правилата наказание, съответно изнудването и обещаната награда?

Полезна ли е манипулацията и защо?

Поставени досега въпроси, очакващи отговор²:

- Каква е разликата между свобода на мнение и свобода на изразяване?
- Какво е академична свобода?
- ...

---

² Впишете въпросите, които са убягнали от вниманието ни или възникнат впоследствие, чийто отговор очаквате да търсим заедно!